

višjega kovaštva učili in preskušnje dobro prestali: Finkš Janez iz Toplice, Kapus Matevž iz Lesec, Zupan Jakob iz Beginj, — posebno dobro pa: Resman France iz Zgoš, Svetel Juri iz Podgira in Zajec Janez iz Drage. Kovači, ki so celo leto se kovaštva, zraven pa še tudi živinozdravilstva učili in so preskušnje iz obojega znanstva prav dobro prestali, so: Dornik Gašper iz Teržiča, Hafner France iz Dorfarjev in Juvan Tomaž iz Zagorja. Kot učenci kmetijstva so se tudi živinozdravilstva učili in preskušnje prav dobro prestali: Barborič Janez iz Luterskega Sela, Videmšek France iz Doba, in pa Simončič France iz Leskovca. Vsi drugi se še niso toliko izučili, da bi bili mogli že letos šolo zapustiti, ker naukov je preveč, in kdor ni dobro izučen, se mu ne more pismo dati, da je že izučen. Zato je treba razločke delati in ne vsakega že izučenega misliti, kdor je le v Ljubljani bil; pa treba je tudi razločevati med takimi, ki so se samega kovaštva učili, ker taki so sicer bolj ali manj dobri kovači, iz živinozdravilstva pa ne umejo nič. To moramo enkrat očitno povedati, da ne reče kdo: „saj sem bil v Ljubljani, znam vse.“ Le kar se je učil, to zna, družega ne.

Iz Ljubljane. Kakor se kaže, se bliža našemu morju ali mahu nova doba. Pervo dōbo, ki je nam že toliko dobrega naklonila in nam še zmiraj na tavžente dobička vsako leto donša in ga nam, če Bog dá, še v prihodnje donšala bode, imenujemo tisto, ko se je mah obdelaval za kmetijstvo. Možje, ki so se za blagor mahú v tem obziru trudili in se trudijo še dan današnji, so bili v našem listu že tolikrat imenovani, da jih vsak dobro pozna in vredno spoštuje. Druga dōba, ki se našemu mahu zdaj bliža, je dōba obertnijstva, to je, tista raba šote, po kateri se ima ona, vse drugač kakor dozdej, pripravna narediti za kurjavo, svečavo in še drugo rabo. Slišali smo, da gospod Baumgartner želí fabriko osnovati, v kateri se bojo svečava, olje in druge reči delale iz šote; ker pa o tem še nimamo dostojne vednosti, tudi ne moremo več govoriti. Al dosti več smo v stanu povedati od početja gospod Ambroževega, od ktereга smo že vidili take izdelke za kurjavo, da vse drugo proti temu je kakor noč in dan. Z mašino, tako pripravno kakor igrača, katero je dobil iz Pariza od umetnika in fabrikanta fizičnega, kemiškega in družega orodja gosp. A. Frekot-a, iz naše mastne šote (vsaka ni za to pripravna) se napravlja tako kurivo, da je zlo terdemu premogu podobno in da se sme misliti, da po vročini, ki jo tako napravljena šota v sebi ima, bi utegnila nadomestovati derveno oglje ali popolnoma ali bo saj blizo toliko zdala, kar se bo zvedilo po skušnjah, ki se bojo skorej naredile na debelo. Če bo skušnja to poterdila kar se zdaj po očéh upati more in za kar je imenovani mojster mašine porok, koliki dobiček za fužine, kovače, ključarje in vse, ki oglja potrebujejo, ker bo to kurivo tudi cenejše kakor oglje! Ena sama mašina, ki se brez truda prestavlja sèm ter tje, napravi na dan 90 centov suho vagane šote, tedaj v enem poletji okoli 18,000 centov, in le 10 ljudi potrebuje, 7 možkih, troje pa otrok. Toliko za zdaj od te nove naprave, od ktere, če bo vse tako po sreči šlo, kakor po lastnem prepričanju upati smemo, bomo še velikrat govorili. Pri tej priliki tudi še to povémo, da novi mlin, od naših molarjev prav dobro suhi mlin (Dampfmühle) imenovan, ker ga ne goni voda, ampak le hlap ali sopar, je že tako dodelan, da bo gospod Ambrož prihodnji teden že mleti začel, in s tem bojo na enkrat ob tla vse govorice tistih ljudi, ki se ne morejo povzdigniti čez staro kopito, in katerim ne gré v glavo, da bi tudi mi to mogli kar morejo drugi. Ker suhi mlini mejejo moko lepše memo družih, — ker vsaki dan prosimo v Oče našu „daj nam naš vsakdanji kruh“, tedaj se moke zmiraj dosti potrebovalo bode, —

in ker je Ljubljana na lepem središču za mnoge obertnijske početja, moremo tudi gosp. Ambroževemu mlinu prerokovati dobro srečo.

Iz Ljubljane. Kakor dunajski časnik „Presse“ pripoveduje, je gosp. Fr. Kwizda, apotekar v Korneuburgu v doljni Avstrii, čigar štupo za živino današnji „Oglasnik“ naznanuje, v poslednjem zboru pariškega društva zoper terpinčenje žival 27. rožnika t. l. s častno medaljo poslavljen bil. Je tedaj to že 3. medalja, kakor tudi „Oglasnik“ pravi, katero je prejel omenjeni gospod za koristnost svoje znajdbe. — Ravno smo slišali, da prečastiti stolni prošt gosp. Anton Kos so izvoljeni general-vikar.

Iz Ljubljane. Sledečim versticam, ker je odgovornost vso gosp. pisatelj sam s podpisom svojim na-se vzel, nismo mogli odreči prostora v našem listu: „Naj mi dovoli vredništvo, da očitno zabavljam, s katero je neznan dopisnik v 253. listu „Laib. Zeit.“ o zadevah novega dnarja vse tergovce na drobno omadeževal, tudi očitno overžem. Vsakega poštenega človeka so razžalile besede: „Mit den Kaffeesiedern und Detailverkäufern aber ist man durchaus nicht zufrieden“ itd. V svojem imenu in v imenu še več družih tergovcev moje verste (Detailverkäufer) moram naravnost reči, da to, kar dopisnik v omenjenem listu očituje, ni res! Da se je kje perve dni kaka pomota v neznanem prerajtovanju zgodila, ne tajimo; tudi utegne biti, da je kdo kaj pregrešil, — al zatega voljo „durchaus“ vsem čast jemati, je nespodobna pisarija, kateri se more vsak pošten človek resno zoperstaviti. Če dopisnik vé grešnike, naj jih imenuje; poštene ljudi naj pa pri miru pustí; če pa že zabavljati mora, naj bolje gleda, da se mu ne zgodi spet taka kakor takrat, ko je v hudem mrazu vidil, kar noben drug ni vidil, krajnske kuharce s „Bleistiftom in der Hand“ jajca in pa peteršilj prerajtovati v novi dnar.“

Janez Tavčer.

Novičar iz raznih krajev.

Iz Dunaja. C. k. ministerstvo je prepovedalo orožje in strelivo iz našega cesarstva voziti v Srbijo.

— Povedali smo, da je nova družba dunajskoteržaško železnico prevzela, in to je res, ker so 1. dan t. m. prejeli uredniki svoje plačilo že v imenu te družbe.

— Na dalje se je zvedilo, da mlajši blizo Hamburga ujetih Ogrov, ktera sta bila v Novem Jorku ponarejanja avstrijskih bankovcev deležna, jih je sam pomagal delati, stareji pa jih je le izdajal in je bil popred grajšak na Ogorskem, pa je v poslednji vojski ob vse svoje premoženje prišel; mlajši je služil pod Bemom, je bil od Rusov ujet in je šel pozneje na Turško. Ponarejeni bankovci pa imajo znamenje: J. N. 82,430.

— Pismo iz Dunaja nam naznanjuje, da ljudje za vročinsko boleznijo (močuhom ali tifusom) ondi tako zlo bolehalo, da en sam dan (12. novembra) so jih v samo občinsko bolnišnico prinesli 120.

Iz Českega. Iz Prage. V saboto, 13. t. m. je bil razgernjen spomenik rajnega maršala, grofa Radecki-ta o nazočnosti Njih Veličanstev cesarja in cesarice. Podoba slavnega maršala stoji v vojaški obleki, z golo glavo, v levici zastavo (bandero), v desnici pa maršalsko palico deržeč na vojakihs vsake verste. Radecki-tova podoba je čez 9 čevljev, podobe vojakov so 7 čevljev visoke. Vse podobe so bronaste, iz Piemontezom vzetih kanon vlite, katerih so presvitli cesar 100 centov za ta namen podarili. Maršalovo podobo je modeliral Emanuel Max, podobe vojakov pa njegov brat Jožef Max, vlil je pa vse podobe v Nürnberg-u mojster Burgschmiet. Vse podobe stojé na stalu iz likanega granita, v katerem je napis v českem in nemškem jeziku: „Maršalu Janezu Jožefu grofu Radecki-tu, vodju hrabre italijanske armade v letih 1848—1849. Društvo za umetnost na Českem v letu 1858.“

— S presvitlim cesarjem in cesarico je prišlo še čez 60 generalov k slavnosti. Ta spominik za slavnega maršala je stal čez 100 tavžent goldinarjev; samo društvo za umetnost je darovalo za-nj blizo 80,000 fl.

Iz Dalmacije. Neka gospá, ktera se pečá z rejo sviloprejk, je bila letos tako srečna, da je imela iz enacega semena trojen pridelk.

Iz Beneškega. Tudi v Benedkah se je zima silno zgodaj vselila; perve dni mesca novembra je medlo, da je bilo strah, pa 8. t. m. je bilo že brez snega in prav prijetno kakor pomladansko vreme. Tudi v Florenci in v Turinu so imeli sneg, kakor je iz teh krajev brati.

Iz Lombardije. Iz Milana 5. nov. Kakor povsod so tudi pri nas novi dnarji še skoro bele vrane. Sej se tudi ni čuditi, ker se ne manjka tudi novim dnarjem pre-kupčevavcov. — Predvčeranjem nas je obiskal prvi sneg. Stari ljudje ne pomnijo kaj tacega v tem času. Danas zjutraj smo imeli na toplomeru 3 stopnje mraza.

Iz Rusije. V poljskem kraljestvu je bilo doslej samo ruski gerb viditi. Sadaj se vidi vsled cesarskega povelja na vseh javnih poslopih zraven ruskega tudi poljski gerb obešen.

— Plemenitaži iz Moskove se na dalje obotavljajo, po carovi volji kmete oprostiti. Ko je bil car 12. septembra v Moskovi, jim je bral ostre levite. Rekel jim je med drugim: „Žal mi je, da se Vam danes ne morem zahvaliti. Pred dvema letoma sem Vam v ravno tej sobi rekel, da bo danes ali jutro treba, zastarane pravice sužnosti odpraviti in da je bolje, da se to od zgorej kakor od spodaj začne. Vi moje želje niste spolnili dosihmal. Še enkrat Vam tedaj ponavljam, gospodji, delajte tako, da mi bo mogoče z Vami dobremu biti.“

Iz Srbije. „Pražke Nov.“ pišejo: Zopet se je lepo pokazalo, da imajo Serbljani še vedno pravo ljubezen do domovine in da so zdravega uma. Ko so stranke vidile, da je nesloga med knezom in ministerstvom kvár domovini, so se kar zedinile, in Garašanin, kateri se je hotel svoji oblasti odpovedati, je obderžal še dalje predsedništvo. Tako je potihnil vihar, in skupšina bo mesca maja.

Iz Švajca. Skoro ob enakem času, kakor v Hamburgu, je prišla št. Golska policija 3. dan t. m. nekega človeka iz Badena, kateri je prišel iz Amerike in je imel mnogo avstrijskih ponarejenih bankovcev po 100 gold.

Iz Nemškega. Iz Berlina. Volitve za državni zbor dajajo zdaj največ opraviti in govoriti. Vse je na nogah in se pripravlja za volitve volivcov, ktere bodo 15. t. m.; izvoljeni volivci bojo volili potem še le poslance v državni zbor.

Iz Francozkega. Veliko se govori zdaj od tistega ukaza, s katerim je cesar Napoleon prepovedal s silo naberati delavce v Afriki, ker to je toliko kakor kupčija s sužnimi, le v drugi podobi. Francozki časniki se vé da pojejo slovo temu ukazu, drugi pa pravijo, da je le nekako zakasnjeno spoznanje poprejšne francozke silovitosti, s katero so se žalile pravice človeštva; po tem takim — pravijo — je ta Napoleonovi ukaz le očitno „mea culpa!“

— V mnogih francozkih mestih se utemeljuje nov ženski red, namreč red „sester ubozih.“ Kamor pridejo te sestre, najmejo najprvo sobo ali stanico, potem gredo od hiše do hiše in nabirajo dnarjev, živeža itd., zidajo hišo, v katero jemljejo stare ljudi, da jim strežejo.

— 5. t. m. je izročil v imenu angleške kraljice anglež general Sir John Bourgoyne v Parizu tisti voz, na katerem so rajnega cesarja Napoleona I. na otoku sv. Helene k pogrebu peljali. Princ Napoleon je

prevzel voz v imenu cesarja Napoleona in postavili so ga v cerkev, kjer bo ostal.

Iz Indije. Veliko repatico, ktero smo vidili letošnjo jesen v naših krajih, vidijo sedaj, kakor iz Bombaja pišejo, v izhodni Indii.

Prošnja.

Za neko slovensko delo potrebujem imen vseh znanih jednih in strupenih gob ali gljiv. Imam sicer že precejšno število teh imen nabranih, vendar še ne vseh, in nekatere gobe se tū tako, tam drugač imenujejo. Ker bi tedaj rad vse to zvedil, da bi se delo doveršilo kolikor je moč dobro, lepo prosim vsakega, ki je zveden v gobah in njih slovenske imena vé, naj mi jih zapiše in berž ko more pošlje na moje stroške; naj tudi kakega kmeta ali kmetico plača, da mu pové imena jednih in strupenih gob; vse stroške mu bom berž povernil. Ker pa vé, da marsikdo vé to in uno gobo po slovensko imenovati, nemškega imena pa ne, mu zapišem tū nekoliko nemških imen, za ktere prosim slovenske, čeravno mi jih je več že znanih:

Garten-Champignon (Angerling na Štajerskem), Parasolschwamm ali Buberitze, Bubutzen, Schierlingsblätterschwamm, Giftchampignon, Gugemucke (Wiesenchampignon), Bilzling, Prätling (Milchschwamm), Hallimasch, Stockschwamm, Mauroche, gemeine, Spitzmorchel, runde Speisemorchel, Riesenmorchel, offene Morchel, Eichelschwamm (phal. impudius) oder Gichtschwamm, Herbst-Lorchel, Riesenlorchel, Stockmorchel, Gift-Stockmorchel, schwarze Trüffel, Hirschrüffel, weisse Trüffel, Röthling, Reitzger, Birkenreitzger, Gelbmilchreitzger, Habichtschwamm (Hirschschwamm), Kaiserling, Fliegenschwamm, Perlschwamm, brauner Birken-schwamm, Mehlschwamm (Maischwamm), Drehling (Austernschwamm), Lauchschwamm, Nagelschwamm, Nelkenblätter-Schwamm, Grünling, Stoppelschwamm (blasser Hirschschwamm), Klapperschwamm (Scheberling), Igel-schwamm, Leberschwamm, gelbe Barentatze, Königsschwamm (rother Herrenpilz), Schmalzling (doppeltes Schafeuter), Saupilz (Schmierschwamm), röthliche Barentatze, Korallenschwamm, violetter Keulenschwamm, aschgrauer Keulenschwamm, handförm. Keulenschwamm, Schafeuter, Mordschwamm, Brennreitzger (Waldteufel), Satanspilz, Gift-Röthling, Wollschwamm (wolliger Milchling), Pfeffer-schwamm, Krötenschwamm, Schusterpilz (Judenschwamm), Giftreitzger, rother Täubling (Gift-Täubling), Honigtäubling, Stocktäubling, Schwefelkopf, Bitterschwamm, Rothfuss.

Če bi morebiti kdo v kakem kraju bil, kjer ljudje posebno veliko gob poznajo, bi mu radi profesor Marquatove lepe podobe gob poslali, da bi jih takim pokazal in mu oni potem ime povedali. Prav lepo prosim, naj bi mi bili zvedeni možje kakorkoli v pomoč, da zvemo kar največ slovenskih gobnih imen.

Vrednik.

Za Vodnikov spominek

nam je še došlo:

od gospod. Andr. Mariotti-a, benefic. v Kastvi	1 fl. 20 kr.
„ „ A. Krajnc-a v Terstu	1 „ —

tedaj s poprejšnimi doneski skupaj . 1143 fl. 35 kr.
in pa 10 frankov v zlatu.

Pogovori vredništva. Gosp. A. M. v K.: Po Vaših željah sem se oglasil na dotičnem mestu in obljubilo se mi je popraviti tudi napačni naslov. — Gosp. J. B., fajm. v Z: Vodno apno je tudi za kapnice po mnogih skušnjah poterjeno, pa dobro se morajo z njim zamazati ali s čistim ali s prav drobno sipo zmešanim, le z apnenim mortrom se ne sme mešati, če ne, ne derži. Zdravju ni nikakor škodljivo, že samo po sebi ne, še manj pa zatega voljo, ker se dobro vodno apno tako zlo sterdi v vodi, da ne enega drobca ne zgubi v nji.